

звертатися до суду з позовом про відшкодування екологічної шкоди. Тільки у разі відмови того чи іншого державного органу надати інформацію, що стосується стану навколишнього середовища, громадянин має праве звернутися до суду;

- фактична залежність судів від органів державної влади не дає змоги громадянам захистити порушене право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Тому, першочерговим завданням екологічної політики України є вирішення права громадян на екологічну безпеку, а також вирішення проблеми виживання людини та суспільства в цілому перед загрозою глобальної екологічної катастрофи, захист природного довкілля від руйнації, пошук шляхів та засобів виходу людства з екологічної кризи. Основним суб'єктом екологічної політики повинна виступати держава, як гарант забезпечення екологічної безпеки. Екологічна політика держави має уособлювати досягнення науково-технічного потенціалу, а тому має стати осмисленим і цілеспрямованим напрямом діяльності України щодо вирішення реальних екологічних проблем, орієнтованих на забезпечення екологічної безпеки, захист навколишнього середовища та дотримання режиму використання природних ресурсів. Також здійснення екологічної політики має базуватися на реальній економіці та безумовній соціальній орієнтації. Держава повинна забезпечувати умови для сприятливого спілкування людини із навколишнім середовищем, для задоволення рекреаційних, оздоровчих, біологічних та інших життєво необхідних духовних та майнових інтересів громадян.

Екологічна безпека, як явище, є однією із складових загальної безпеки, що формують систему національної безпеки України. Концепція (Основи державної політики) національної безпеки України серед пріоритетних національних інтересів передбачає, зокрема, забезпечення економічно та технологічно безпечних умов життєдіяльності суспільства зміцнення генофонду українського народу, його фізичного й морального здоров'я та інтелектуального потенціалу тощо.[2]

Узагальнюючи можна стверджувати, що збереження сприятливого довкілля можливе за рахунок інтенсивного посилення екологічної складової політики. І саме держава повинна взяти на себе усю стратегічну відповідальність за здійснення екологічної політики через формування системи законодавства, яке б містило чіткі механізми їх реалізації.

Список використаних джерел

1. Крисаченко В.С., М. І., Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку. – К.: «Знання України», 2002.- с. 315.
2. Балюк Г. І., Правові аспекти забезпечення ядерної та радіаційної (радіоекологічної) безпеки в Україні – К., 1997. с. - 6.

Правові питання захисту прав споживачів в умовах членства України в СОТ

Іздебська Т.В., студент факультету бізнесу Луцького національно технічного університету.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Земко А.М.*

Незадовільний стан споживчого ринку, відсутність належного забезпечення гарантій безпечності та якості товарів і послуг сприяють зростанню соціального напруження в суспільстві та стримують економічне зростання в цілому. Між тим процеси глобалізації у світі та поширення концепції вільної торгівлі

викликали потребу в узгодженні й уніфікації процедур і вимог, що застосовуються до товарів і послуг та транскордонної торгівлі ними. З огляду на це, виникає об'єктивна необхідність удосконалення правового забезпечення захисту прав споживачів в умовах членства України в СОТ.

У ст. 42 Конституції України зазначено: «Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій» [1]. Однак на сьогодні в Україні не існує ефективної системи правового забезпечення у цій сфері, хоча Україна першою з країн СНД ще у 1991 прийняла Закон «Про захист прав споживачів» [2], чим засвідчила повагу до міжнародних засад цивілізованого захисту громадян як споживачів. У подальші роки в країні з метою підвищення рівня забезпечення інтересів та захисту прав споживачів розроблено й прийнято ряд законів, адаптованих до вимог законодавства ЄС. Проте вони залишаються фактично недієвими, внаслідок відсутності механізмів їх запровадження й уніфікації з іншими законодавчими актами. Актуальність цього питання не викликає сумнівів, про що свідчать активні наукові дослідження В.А. Балюк, С.Д. Дубенко, К.О. Максименко, О.В. Овчарук та ін.

Поглиблення торгівельних та економічних відносин після вступу України до СОТ потребує визнати в якості основних правових важелів у сфері захисту прав споживачів ефективну сертифікаційну політику. При цьому пріоритетним вбачається постійне вдосконалення та наближення законодавства, норм і стандартів України до відповідних вимог ЄС; забезпечення подальшої законодавчої реформи відповідно до міжнародних стандартів.

Аналіз ситуації на споживчому ринку України свідчить, що кількість порушень законодавства у сфері захисту прав споживачів за останнє десятиріччя не зменшується і становить понад 90% від загальної кількості перевірених суб'єктів господарювання. Відсутнє законодавче врегулювання передачі відповідальності за безпечність та якість товарів, робіт, послуг. При цьому майже тридцять років в Україні не переглядалися норми їх безпечності [3, с. 54].

Між тим аналіз кращих практик захисту прав споживачів в країнах ЄС і світу свідчить про різноманітність підходів до врегулювання на державному рівні системи стандартизації, оцінювання відповідності, захисту прав споживачів. Однак ключовим для Європейського Союзу та інших розвинених країн світу є втілення у практику прийняття державних рішень принципу пріоритету інтересів споживачів перед інтересами будь-яких політичних та бізнесових кіл. Тільки із застосуванням превентивного підходу до забезпечення прав споживачів при консолідації зусиль усіх зацікавлених сторін, причетних до проблематики, можна отримати корисний ефект як для споживача, так і для соціально-економічних перетворень у цілому.

Безумовно, що для вирішення проблемних питань щодо захисту прав споживачів Україна потребує допомоги з боку Європейської спільноти. З цією метою у рамках СОТ було укладено Угоду про технічні бар'єри в торгівлі й Угоду про застосування санітарних і фітосанітарних заходів. Цими угодами передбачається усунення технічних перешкод у міжнародній торгівлі, гармонізація технічних вимог і процедур у різних країнах, а також заохочується укладення угод про взаємне визнання (чи еквівалентність) між країнами та їхніми об'єднаннями.

За різними експертними оцінками реформування системи технічного регулювання на законодавчому рівні передбачає:

- розбудову законодавства щодо регулювання системи нагляду за безпекою продукції (ринкового нагляду);
- прийняття технічних регламентів на основі європейських директив;
- скорочення переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації, за рахунок виключення з цього переліку продукції, оцінка відповідності якої здійснюється на основі технічних регламентів, а також продукції з низьким рівнем ризику;
- перегляд чинних стандартів для скасування застарілих та гармонізації решти з міжнародними і європейськими стандартами.

Для виконання Державної програми стандартизації, а також зобов'язань України в рамках вступу до СОТ та інтеграції до ЄС процес гармонізації національних стандартів з міжнародними й європейськими має бути прискорений. Для цього необхідно усунути певні чинники, які на сьогодні стримують цей процес, а саме:

- неритмічність фінансування, зокрема фінансування переважно у III та IV кварталах року;

- нескоординованість дій центральних органів виконавчої влади щодо мобілізації фінансових ресурсів на розробку і затвердження національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими, що не сприяє ефективному використанню бюджетних коштів у цьому напрямку;

- проблемним залишається питання залучення усіх зацікавлених сторін, насамперед бізнесу, до робіт з стандартизації. У розвинених країнах держава, як правило, фінансує розроблення стандартів тільки у важливих стратегічних секторах економіки, що складає приблизно 10%. Решта стандартів розробляється за рахунок бізнесу, асоціацій підприємців і промисловців, які зацікавлені у підвищенні конкурентоспроможності своєї продукції, забезпеченні належної позиції на ринку, зокрема для малих та середніх підприємств [4, с. 110-111].

Отже, метою удосконалення захисту прав споживачів на сучасному етапі в Україні повинна стати низка заходів, яка базується на поєднанні ринкових інструментів та адміністративно-правових ресурсів із домінантою на дотримання європейських вимог якості.

У провідних країнах світу проблеми якості та захисту прав споживачів є питаннями національної безпеки й перебувають у фокусі економічних інтересів держави та громадян.

Європейська модель ділової досконалості, основою якої є концепція загального управління якістю, базується не тільки на якості виробленої продукції чи наданих послуг, скільки на якості роботи підприємств в цілому. При цьому задоволення потреби прав споживачів знаходиться на першому місці, випереджаючи такі критерії, як ділові результати, процеси, лідерство, управління колективом тощо. В Україні у зазначеній сфері на працювана певна нормативно-правова база, яка регулює відносини між споживачами та виробниками товарів, робіті послуг та на даному етапі вона потребує гармонізації й комплексного удосконалення відповідно до європейських стандартів якості життя.

Список використаних джерел:

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. №1023-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.

3. Балюк В.А. Удосконалення соціальних стандартів підвищення якості життя населення В.А. Балюк // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2012. – Вип. 1 (4). – Т. 2. – С. 54.

4. Споживча політика в системі державного управління: посіб. /С.Д. Дубенюк, К.О. Максименко, О.В. Овчарук [та ін.]. – К.: Тютюкін, 2009. – 248 с.

Правові проблеми державного регулювання заробітної плати в Україні

Карпук М.А., студент факультету бізнесу Луцького національного технічного університету

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Земко А.М.*

Здійснення будь-якого господарського процесу обов'язково пов'язане із застосуванням праці та її оплатою. Заробітна плата відіграє важливу роль в забезпеченні сталого розвитку країни її рівень є одним із критеріїв оцінки досягнень суспільства в соціально-економічному розвитку. Саме від заробітної плати залежить можливість задоволення потреб населення, створення комфортних умов життя та всебічного розвитку особистості.

Відповідно до Закону України «Про оплату праці» заробітна плата – це винагорода за працю, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку згідно з трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Структура заробітної плати відповідно до статті 2 Закону України «Про оплату праці» складається з:

- основної заробітної плати - винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки).

- додаткової заробітної плати – винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці (доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій).

- інші заохочувальні та компенсаційні виплати (виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми) [1].

Регулювання оплати праці працівників підприємств усіх форм власності здійснюється шляхом встановлення розміру мінімальної заробітної плати та інших державних норм і гарантій, встановлення умов і розмірів оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, працівників підприємств, установ та організацій, що фінансуються чи лотуються з бюджету а також шляхом оподаткування доходів працівників. Державне регулювання оплати праці полягає передусім у визначенні і неперепяллі розмірів мінімальної заробітної плати й умов які впливають на її величину. Мінімальна заробітна плата встановлюється у розмірі не нижчому за вартісну величину межі малозабезпеченості в розрахунку на працездатну особу.

Концептуальною проблемою в Україні є обмеження сфери державного втручання у систему регулювання механізму оплати праці. Заробітна плата як одна з найважливіших економічних категорій повинна виконувати низку функцій що тісно пов'язані з принципами її організації а саме: регулятивна, стимулююча, відтворювальна, розподільна. Проте в сучасних умовах розвитку